# Mladinsko raziskovanje »Obalno-kraške regije«

## Povzetki predstavljenih raziskovalnih nalog osnovnošolcev in srednješolcev v šolskem letu 2021/22

Koper, maj 2022

Univerza na Primorskem – Università del Litorale – University of Primorska
Fakulteta za Management – Facoltà di Management – Faculty of Management
Izolska vrata 2, Koper, Slovenija – Tel: +386 5 610 20 00 – Fax: +386 5 610 20 15
info@fm-kp.si – www.fm-kp.si

# Kazalo

Uvodnik ..... 3
1. Osnovna šola ..... 4
1. 1. Področje: psihologija in pedagogika ..... 4
1. 2. Področje: kemija in kemijska tehnologija ..... 4
1. 3. Področje: ekologija z varstvom okolja ..... 5
1. 4. Področje: biologija ..... 5
1. 5. Področje: interdisciplinarno področje ..... 6
1. 6. Področje: etnologija ..... 7
2. Srednja šola ..... 8
2. 1. Področje: ekonomija in turizem ..... 8
2. 2. Področje: slovenski jezik in književnost ..... 8
2. 3. Področje: interdisciplinarno področje ..... 9

# Uvodnik

Tudi v šolskem letu 2021/2022, šestnajsto leto zapored, Univerza na Primorskem Fakulteta za management (UP FM) koordinira projekt *Mladinsko raziskovanje v Obalno–kraški regiji*. Januarja 2022 so vse osnovne in srednje šole v Obalno–kraški regiji prejele dopise s pozivom, naj z raziskovalnimi nalogami sodelujejo pri projektu.

Do druge polovice marca 2022 je na UP FM prispelo 9 raziskovalnih nalog, 6 osnovnošolskih in 3 srednješolske. Sodelovalo je 12 učenk in učenec, 4 dijakinje in 3 dijaki ter 11 mentoric in 2 mentorja, ki so na zaključni prireditvi v novih prostorih UP FM predstavili svoje raziskovalne naloge, raziskovalne dosežke.

Na regijskem tekmovanju sta izstopali raziskovalni nalogi, po ena iz osnovne šole in ena srednješolska, saj so mlade raziskovalke, ki so sodelovala pri teh raziskovalnih nalogah, prejele posebno priznanjo za odlično raziskovalno nalogo. Odlično ocenjeni raziskovalni nalogi sta bili: Glasba – sila spomina avtoric Blažke Grižon, Anje Kocjančič in Neže Mahorčič ter mentoric Barbare Skalec Volk in Martine Vrabec iz OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača in Afganistan ali Moškistan? avtoric Neže Novak in Hane Funa ter mentoric Karmen Škrk in Gabrijele Rebec Škrinjar iz Šolskega centra Srečka Kosovela Sežana.

Ugotavljamo, da je bila kvaliteta letošnjih raziskovalnih nalog na zelo visokem nivoju, zato smo trenda dvigovanja nivoja kvalitete zelo veseli. Prav tako pa je v porastu število prijavljenih raziskovalnih nalog, kar nas izjemno veseli. Vsekakor pa si želimo, da bi se mladi v prihodnje v čim večjem številu odločali za raziskovanje in raziskovalno delo.

Vsem učencem in dijakom, ki že raziskujejo na najrazličnejših področjih, želimo veliko veselja in tudi vztrajnosti pri nadaljnjem raziskovalnem delu, njihovim mentorjem pa obilo zadovoljstva ob spremljanju mladih raziskovalcev. Čestitamo prav vsem za dobro opravljeno delo.

pred. Matevž Malej
vodja projekta

# 1. Osnovna šola

Na regijskem srečanju so sodelovale štiri osnovne šole.

## 1. 1. Področje: psihologija in pedagogika

***Osnovna šola**:* OŠ Sečovlje
*Naslov:* **Biti drugačen**
*Avtorici:* Polona Guzič in Ana Grbec
*Mentorici:* Jerneja Plahuta in Alja Rožman

*Povzetek:*
Raziskovalna naloga obravnava temo drugačnosti. V teoretičnem delu se osredotoča na razlago drugačnosti, diskriminacije in nestrpnosti, medvrstniškega nasilja in empatije, dodana je tudi obnova zgodbe Čudo, ki je bila pobuda za raziskovalno nalogo. V empiričnem delu je predstavljen problem, raziskovalni vprašanji ter rezultati ankete, ki so jo izpolnjevali učenci Osnovne šole Sečovlje. Cilj najinega raziskovanja je dobiti vpogled v razmišljanje najinih sovrstnikov o drugačnosti in sprejemanje le-te.

## 1. 2. Področje: kemija in kemijska tehnologija

***Osnovna šola**:* OŠ Srečka Kosovela Sežana
*Naslov:* **Ali lahko iz ostankov sadja in zelenjave pripravimo kis**
*Avtorice:* Lina Kariž, Anja Šuber in Monika Terbec
*Mentorica:* Tanja Pangerc Žnidaršič

*Povzetek:*
V nalogi smo predstavile naš poskus, kako iz različnih ostankov zelenjave in sadja pridelati kis. Z izdelavo kisa iz ostankov hrane smo iskale nov način za zmanjšanje količine odpadne hrane, saj bi ostanke v obliki kisa lahko uporabile. Kisale smo s pomočjo ocetnokislinskih bakterij v obliki kisove matice. Pri poskusu smo imele veliko težav zaradi plesni in mušic, ki so se zaredile na naših kisih. Kisom smo merile pH vrednost in vsebnost sladkorja. Najboljši kisi so nastali iz ostankov grozdja, fig in jabolk.
Ugotovile smo, da je pridelovanje takega kisa težko, še posebej, ker s tem nimamo veliko izkušenj. Pridelani kisi niso bili primerni za uživanje, vseeno pa so vsebovali kar nekaj kisline.

## 1. 3. Področje: ekologija z varstvom okolja

***Osnovna šola**:* OŠ Vojke Šmuc Izola
*Naslov:* **Divji prašiči v urbanem okolju**
*Avtorica:* Lana Lipnik
*Mentorica:* Orjana Barič

*Povzetek:*
Raziskovalna naloga obravnava zelo aktualen problem širjenja populacije divjih prašičev v urbanem okolju. Ne samo v medijih, tudi v neposredni okolici domače hiše sem vedno bolj pogosto opazila sledi divjih prašičev, zato sem se odločila, da bom o tem napisala raziskovalno nalogo. Želela sem ugotoviti vzroke širjenja in v zvezi s tem postavila dve hipotezi, katerim sem sledila pri raziskovanju. Za raziskovanje sem uporabila lovsko kamero, ter opravila več intervjujev z različnimi strokovnjaki, ki se ukvarjajo s tematiko divjih prašičev: predstavnikom Zavoda za gozdove, raziskovalcem zoologom iz Prirodoslovnega muzeja Slovenije, lovcem, veterinarjem in kmeti. V pomoč mo je bilo tudi opazovanje v naravi - sledi divjih prašičev (razriti predeli njiv ter njihove stopinje). V prvem, teoretičnem delu naloge, sem se želela poučiti o divjih prašičih iz različne literature in interneta, ter o zgodovini divjega prašiča v Sloveniji. V empiričnem delu naloge pa sem s pomočjo opazovanja, intervjuji ter analizo dokumentov, ki obravnavajo problematiko širjenja divjih prašičev v urbano okolje, poskušala potrditi ali ovreči svoje hipoteze in odgovoriti na raziskovalna vprašanja. Ugotoviti sem želela, ali divjim prašičem primanjkuje življenjskega prostora, ker so se namnožili, ali se njihov naravni prostor za življenje krči. Preučila sem življenjski prostor divjih prašičev ter poskušala raziskati glavne razloge njihovega seljenja v urbano okolje ter osvetliti pojavnost divjih prašičev v Obalno-kraški regiji. Ugotovila sem rast populacije divjih prašičev v obalni regiji, ki se nadaljuje kljub ukrepom uravnavanja populacije. Ugotovila sem tudi, da so glavni dejavnikli širjenja za prašiče zelo ugodni klimatski pogoji ter dostopnost hrane, zaradi njihove prilagodljivosti in inteligence, pa jim bližina človeka v urbanih območjih ne predstavlja velike ovire. Glede na svoje ugotovitve sem mnenja, da bo sobivanje z divjimi prašiči v urbanem okolju vedno težje in da bo prihajalo do vse pogostejših konfliktov med prašiči in ljudmi. Ta problem pa lahko reši le spremenjen način upravljanja z divjimi prašiči oziroma nalezljiva bolezen, ki bi močno zmajšala njhovo število.

## 1. 4. Področje: biologija

***Osnovna šola**:* OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača
*Naslov:* **Barva za moj okus**
*Avtorice:* Teja Blažič, Klara Felicjan in Maša Jerman
*Mentorici:* Barbara Skalev Volk in Martina Vrebec

*Povzetek:*

V raziskovalni nalogi smo ugotavljale, v kolikšni meri so sladke pijače prisotne v prehrani učencev ter kako barva plastenke in obarvanost vode vplivata na oceno in zaznavanje okusa ter vsebnosti sladkorja. V ta namen smo izvedle spletno anketo, na katero je odgovarjalo 207 učencev od 3. do 9. razreda, ter eksperiment, v katerem je sodelovalo 62 učencev od 7. do 9. razreda.
S spletno anketo smo ugotovile, da učenci pogosto uživajo sladke pijače, skoraj 20 % vseh otrok (skoraj) vsak dan uživa sladkane pijače, med učenci 8. in 9. razreda pa je delež teh otrok še bistveno večji. Približno tretjina osmo- in deveto šolcev uživa sladke pijače vsakodnevno.
Z eksperimentom smo želele raziskati, ali barva embalaže in pijače vplivata na zaznavanje okusa. Ugotovile smo, da barva embalaže vpliva na asociacije z določenim okusom ter da so le-te oblikovane na podlagi preteklih izkušenj. Okuse pijač so učenci namreč večinoma povezovali z barvami sadja oz. zelišč in poznanimi pijačami. Raziskava je pokazala, da večina učencev obarvani vodi brez okusa ni pripisala nobenega okusa, kljub temu pa je del učencev zaznaval okus, kar kaže na to, da nas barva pijače lahko zavede.
Ugotovile smo, da čutilo za vid ni neposredno povezano z okusom okusa, vsekakor pa vpliva na zaznavanje. Človeški čuti ne delujejo neodvisno drug od drugega, vsota dražljajev, skupaj z našimi čustvi in preteklimi izkušnjami, povzroči zaznavanje okusov.

## 1. 5. Področje: interdisciplinarno področje

***Osnovna šola**:* OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača
*Naslov:* **Glasba – sila spomina**
*Avtorice:* Blažka Grižon, Anja Kocjančič in Neža Mahorčič
*Mentorici:* Barbara Skalev Volk in Martina Vrebec

*Povzetek:*
Namen raziskovalne naloge je bil ugotoviti, ali poslušanje različnih zvrsti glasbe v ozadju med procesom učenja vpliva na priklic informacij, pomnjenje in bralno razumevanje. Poleg tega nas je zanimalo, ali so med učenci z različnimi učnimi stili razlike v procesu priklica informacij. V ta namen smo izvedle eksperiment, v katerem je sodelovalo 114 učencev od 6. do 9. razreda OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača. Preizkušance smo razdelile v 4 skupine: 1 kontrolno skupino, ki je naloge reševala v tišini, in 3 eksperimentalne skupine, ki so naloge reševale, medtem ko se je v ozadju predvajala glasba (klasična glasba, rock in rap).
Ugotovili smo, da so imele glasbene zvrsti različen učinek na pomnjenje in priklic, prav tako so se rezultati razlikovali glede na nalogo, ki so jo morali opraviti preizkušanci. Največ slik so si zapomnili preizkušanci, ki so med učenjem poslušali klasiko, najmanj pa učenci, ki so poslušali rock in reševali naloge v tišini. Na priklic ne besed je imela najbolj pozitiven vpliv klasična glasba. Naloge bralnega razumevanja so najbolje reševali učenci v tišini, med glasbenimi zvrstmi je najbolje vplivala klasika, najslabši učinek pa je imel

rock. Na splošno se je kot učinkovita izkazala klasična glasba, ne pa tudi ostale zvrsti. Sklepamo lahko, da pri miselno zahtevnejših nalogah poslušanje glasbe okrni naš delovni spomin, ki zaradi svoje omejitve ne more učinkovito obdelati vseh informacij. Ugotovili smo tudi, da so učenci s prevladujočim slušnim stilom dosegli najmanj točk pri nalogah priklica besed in števil. Rezultate lahko razložimo s tem, da si učenci s slušnim učnim stilom največ zapomnijo, kadar poslušajo učno snov, pri učenju pa jih motijo šumi, hrup in glasba.

## 1. 6. Področje: etnologija

***Osnovna šola**:* OŠ Srečka Kosovela Sežana
*Naslov:* **Mrtve priče**
*Avtor:* Vito Počkar
*Mentor:* Danilo Ravbar

*Povzetek:*
Tema raziskovalne naloge so tako imenovane »mrtve priče«. Ta izraz poznajo večinoma starejši ljudje in se prenaša z ustnim izročilom iz roda v rod, poimenuje pa kamen, ki ima obdelano vsaj eno stran in »štrli« iz mejnega zidu. Včasih je namesto kamna škrla. Tem kamnom v Štjaku in okolici rečemo »mrtve priče«. Te »mrtve priče« so vidne predvsem na starejših zgradbah. So pa tudi izjeme in so »mrtve priče« ohranili vidne tudi na adaptiranih starejših zgradbah.

# 2. Srednja šola

Na regijskem srečanju so sodelovale tri srednje šole.

## 2. 1. Področje: ekonomija in turizem

***Srednja šola**:* Gimnazija Antonio Sema Piran
*Naslov:* **Izzivi slovenskih čebelarjev v obdobju COVIDA-19**
*Avtorji:* Lana Maria Bernetič, Matej Koljesnikov in Leon Križman
*Mentorice:* Monika Jurman, Ingrid Šuber Maraspin in Vesna Vlahovič

*Povzetek:*
Čebelarstvo je v Sloveniji pomembna panoga z bogato kulturno tradicijo in poznana tudi po svoji avtohtoni kranjski sivki. Slovenski čebelar se pri delu spopada s številnimi izzivi, ki mu otežujejo pridelavo čebeljih izdelkov. Zadnji dve leti je naše življenje močno spremenila epidemija covid-19. Z raziskovalno nalogo smo poskušali ugotoviti, če je čas covida-19 vplival tudi na čebelarstvo in spremenil izzive te dejavnosti. Med čebelarji smo izvedli spletno anketo in v njej povprašali o splošnih demografskih podatkih in načinih dostopa čebelarjev do državne pomoči, o spremembah pogojev dela, povezanih z omejitvami in ukrepi med epidemijo. Zanimalo nas je, kako so ti ukrepi vplivali na gojenje čebel, na prodajo čebeljih izdelkov, na zdravljenje čebeljih družin in predvsem, kaj najbolj ogroža čebele in čebelarstvo kot dejavnost danes. Ugotovili smo, da je epidemija covida-19 vplivala na čebelarjenje le posredno, in sicer s povišano prodajo na domu in v rahlo večjem povpraševanju po čebeljih izdelkih, kar je tudi nekoliko povišalo ceno medu, ni pa vplivala na gojenje čebel, saj so izzivi v tem segmentu ostali enaki kot pred epidemijo, in sicer bolezni, klimatske spremembe in pomanjkanje paše.

## 2. 2. Področje: slovenski jezik in književnost

***Srednja šola**:* Gimnazija Koper
*Naslov:* **Za branje nimam časa**
*Avtorja:* Gaia Pangerc in Martin Zajec
*Mentor:* Alen Mesarič

*Povzetek:*
V tej raziskovalni nalogi sva želela potrditi nekaj najinih tez o branju. Zanimala naju je predvsem ali je naša hipoteza o tem, da ljudje ne berejo več tako pogosto kot včasih resnična. Raziskati sva želela tudi vzroke za to. Ali imamo danes ob stresnem načinu življenja ljudje res premalo časa za branje? Ali si časa za branje knjig enostavno ne vzamemo? Je branje sploh še vrednota?

V teoretičnem delu najine raziskovalne naloge sva opredelila, kaj branje sploh je, glagol brati sva definirala po SSKJU-ju in besedno zvezo branje knjig po reviji Viva, portal za boljše življenje. Opredeliti sva želela aktualni problem, in sicer izgovor za ne branje, ki naj bi tičal v stresnem načinu življenja, hitrem življenjskem tempu in pomanjkanju časa. Veliko dosedanjih raziskav je dokazalo, da je branje knjig odlična vrsta sprostitve in umiritve našega uma po napornem dnevu. Koristilo naj bi celo pri nespečnosti. Ker sva ugotovila, da je verjetno pomankanje časa le izgovor in je motivacija tista, ki »peša« sva želela opozoriti na pomen branja v moderni družbi.
Nekaterim posameznikom se zdi branje nepomembno in brez smiselno, medtem pa se ne zavedajo, da berejo v bistvu ves čas, tudi ko uporabljajo tehnologijo. Pravzaprav se moderna družba brez bralnega znanja ne bi morala razviti v vsej svoji modernosti. Najino raziskovalno nalogo sva želela čim bolj aktualizirati, zato sva nekaj besed namenila tudi branju med pandemijo, ki se je precej spremenilo in moderniziralo. V tem smislu bi lahko celo rekla, da je branje v tem smislu doživelo ključen preobrat, saj se sedaj veliko več ljudi poslužuje e- branja in e- knjig. Medtem pa po raziskavah sodeč še vedno velika večina ljudi zagovarja knjige, v pravem pomenu besede, tiskane seveda. Kot zadnjo iztočnico teoretičnega dela sva izbrala psihološki vpliv branja na posameznika, saj sva želela našo raziskovalno nalogo razširiti še na druga področja.
V empiričnem delu najine raziskovalne naloge pa sva želela predstaviti rezultate najine raziskave. Zanimalo naju je kaj si ljudje mislijo o branju, ali podpirajo domače branje, kdaj in koliko berejo? Rezultati so naju kar malce presenetili, saj sva menila, da veliko manj ljudi bere.

## 2. 3. Področje: interdisciplinarno področje

***Srednja šola**:* Šolski center Srečka Kosovela Sežana, Gimnazija in ekonomska šola
*Naslov:* **Afganistan ali Moškistan?**
*Avtorici:* Neža Novak in Hana Funa
*Mentorici:* Karmen Škrk in Gabrijela Rebec Škrinjar

*Povzetek:*
V raziskovalni nalogi sva raziskovali dejavnike, ki vplivajo na položaj afganistanske ženske. Najprej sva na kratko predstavili afganistanska ljudstva in zgodovino države, kar oboje posredno vpliva na Afganistanke. Nalogo sva aktualizirali s trenutnimi razmerami, ki ključno vplivajo na položaj ženske v Afganistanu. V raziskovalno nalogo sva vključili tudi analizo štirih romanov, v katerih so v ospredju afganistanske ženske: Tisoč veličastnih sonc (Khaled Hosseini), Afganistan, kamor se Bog pride le zjokat (Siba Shakib), Knjigarnar iz Kabula (Åsne Seierstad) in Lepota za tančico (Deborah Rodriguez). Opravili sva še intervju z Afganistanko, ki prebiva v Sloveniji.
Skozi nalogo je bilo ugotovljeno, da so ženske omejene na vseh področjih življenja, še posebej zaradi še vedno zelo tradicionalne družbe in skrajnega pogleda na ženske, ki jim ga vsiljujejo talibi in mudžahidi.

**Tekmovanje sta podprli:**

- Mestna občina Koper;
- Univerza na Primorskem Fakulteta za management.